

Allergi hos hunde

- Et omsiggribende problem i Danmark

DKK har i et nyt projekt fokus på arvelige hudsygdomme. I den forbindelse bringer vi en serie artikler om emnet, her kommer den 5. og sidste

■ Tekst og foto: Flemming Kristensen, www.vethudklinik.dk

FIGUR 1: TYPISK ALLERGIPROBLEM HOS WEST HIGHLAND WHITE TERRIER

Pelsen på poterne er rødbrun, og i albuebøjningerne mangler hår. Her er huden tillige misfarvet, og ved nøjere eftersyn er hunden rød omkring øjne og mund samt i ørerne.

I dag er vi tæt på den alvorlige situation, at 1 million danskere lider af allergi. Langt de fleste patienter er i stand til at kontrollere problemet ved hjælp af håndkøbsmedicin, men det er særdeles ubehageligt at være en allergiker, også selvom det sjældent er livstruende. Hos hunden er allergi ligeledes et stort problem, men kontrollen heraf er anderledes. De såkaldte antihistaminer er kun effektive i få tilfælde. Det betyder, at kontrollen af allergien skal ske ved hjælp af enten medicin med bivirkninger, medicin der er kostbar eller medicin, som er kompliceret at anvende. Resultatet er, at mange hunde direkte lider under at være allergikere. Den store forskel hund og mennesker imellem er dog, at allergi, som har en arvelig baggrund, kan mindskes avlsmæssigt, hvis opdrætterne tog hensyn til problemet i avlen. Nu er det dog uretfærdigt at placere hele ansvaret hos opdrætterne. Alle, som beskæftiger sig med hunde, har et ansvar: Det gælder derfor også hvalpekøbere, dyrlæger, forsikringsselskaberne og hundeklubberne med deres paraplyorganisation i spidsen.

Hvad er allergi?

Tilstanden kan defineres som en tilstand, hvor værtens immunforsvar reagerer så kraftigt, at det fører til en sygdomsproces. Der foreligger rent faktisk en række forskellige reaktionsmønstre, som kan føre til allergi, men i daglig tale forbinder man allergi med en sygdomsvoldende reaktion på noget, som i sig selv ikke er sygdomsfremkaldende, og hvor nogle særlige antistoffer (type E-antistof-

fer) er involveret. Disse E-antistoffer er placeret på overfladen af specielle betændelsesfremmende celler – de såkaldte ”mast-celler”, og symptomerne afhænger i høj grad af stedet, hvor reaktionen finder sted. Rent klinisk er det praktisk at inddele symptomerne alt efter det organ, som er involveret: Huden (allergisk dermatitis eller atopi); slimhinderne i øje og næse (høfeber), luftvejene (astma), mave-tarmkanalen (allergisk gastro-enteritis) og i sjældnere tilfælde hjernen (allergisk encephalitis). Hos hunde er der næppe tvivl om, at allergisk dermatitis og allergisk gastro-enteritis er de hyppigst forekommende allergiformer.

Hvad kan man blive allergisk overfor?

På det nærmeste alt muligt. Hos mennesket kender man adskillige tusinde forskellige stoffer, som kan udløse en allergisk reaktion. Tallet er langt lavere hos hunden, men det skyldes garanteret manglende viden. Det ændrer dog ikke på, at de mest almindelige stoffer omfatter mider (husstøvmider, lagermider etc.), pollen, skimmelsvampe, dyrehår og foderkomponenter. Skønmæssigt er de nævnte stoffer involveret i ca. 90% af alle tilfælde af allergi.

Allergi – en alvorlig hudsygdom

Som før nævnt er allergi et stort problem hos hunde. Så stort, at man som veterinær hudspecialist kan drive en klinik, der udelukkende behandler hudpatienter. På Klinik for Veterinær Dermatologi i Bagsværd får ca. halvdelen af alle patienterne stillet

FIGUR 2: KLINISKE SYMPTOMER PÅ ALLERGI I HOVEDET

Hos 4 ud af 5 allergikere – uanset race – ses rødme i ørerne (A), og efterhånden som tilstanden bliver kronisk, opstår der ørevoksproblemer, som kræver oprensning for at undgå komplikationer i form af øregangsbetændelse. Tilsvarende ses rødme omkring øjnene (B). Det vil uvægerligt medføre, at "søvn" skal fjernes fra øjnene. Endeligt er rødme omkring mund og snude et almindeligt fund (C). Her gælder det dog, at rødmen i dominerende grad er placeret på hagen og omkring snuden hos nogle racer, bl.a. amerikansk staffordshire terrier (D).

Tabel 1: Antal patienter (opdelt efter race), hvor diagnosen allergisk dermatitis er stillet på Klinik for Veterinær Dermatologi, Bagsværd, i perioden 2003-2007

	Race	Antal patienter
1	West highland white terrier	83
2	Labrador retriever	70
3	Schæfer	59
4	Amerikansk staffordshire terrier	26
5	Golden retriever	24
6	Engelsk springer spaniel	23
7	Amerikansk bulldog	20
8	Dogue de bordeaux	20
9	Langhåret gravhund	20
10	Schæfer/labrador blanding	18
11	Dværghund	15
12	Boxer	13
13	Bull terrier	12
14	Rhodesian ridgeback	12
15	Broholmer	11
16	Fransk bulldog	11
17	Cocker spaniel	11
18	Mops	11
19	Engelsk staffordshire terrier	10
20	Hvid schæfer	10
I alt		479
	Derudover er 46 andre racer repræsenteret (heri indgår 23 raceblandinger)	129
Total		608

diagnosen allergisk dermatitis. På grundlag af dette patientmateriale kan man konstatere, at der er en udtalt skævhed i fordelingen af disse patienter (Tabel 1). Således udgør west highland white terriere 13,7% af klinikkens allergipatienter. Det kan der sikkert være mange forklaringer på, men uanset forklaringer, viser tallet, at denne race er stærkt belastet af problemet. På tilsvarende vis er den amerikanske staffordshire terrier stærkt overrepræsenteret, når racens udbredelse tages i betragtning.

Selve den allergiske lidelse er utvivlsomt generende, grænsende til det belastende. Problemets omfang tager dog først til alvor, når de kroniske følgevirkninger udvikler sig. Hunden begynder at producere hudfedt i forøgede mængder. Det lever hudens bakterier og gærsvampe af. Nu opstår tilbagevendende infektioner, hvilket ofte fører til alvorlige poteproblemer og i særdeleshed øregangsbetændelser. Hvis diagnosen ikke bliver stillet på dette tidspunkt, men kløestillende behandlinger med binyrebarkhormoner tages i anvendelse, vil bivirkninger kunne gøre situationen uoverskuelig i løbet af kort tid.

Hvordan stiller man diagnosen?

Det er stadigvæk en udbredt, men fejlagtig opfattelse, at man kan stille diagnosen ved hjælp af en allergi- ▶

FIGUR 3: KLINISKE SYMPTOMER PÅ ALLERGI I POTERNE

Hos mange allergikere kan man på afstand se, at en typisk rødbrun pels optræder på tærerne (A). I kroniske tilfælde er det karakteristisk, at de tillige har bylder mellem tærerne; det gælder især de tungere racer, men kan også ses med stor hyppighed hos f.eks. amerikansk staffordshire terrier (B), boxer, cavalier king charles spaniel, dansk-svensk gårdhund og skotsk terrier. Hvis man vender

poterne om og "åbner" dem, vil man hos mere end 70% af alle allergikere se, at huden er rød og nopret mellem trædepuderne (C). Hvis pelsen er tæt, vil man først opdage den røde hud, hvis man med omhu trænger ned gennem pelsen – et fænomen, der overrasker mange ejere af amerikansk cocker spaniels med øreproblemer. Hos nogle racer, såsom engelsk eller amerikansk staffordshire terriere, er rødme langs trædepuderandene ofte udtalt (D).

test. Omkring halvdelen af alle raske hunde giver et positivt udslag på en sådan test. Det betyder, at man er nødt til at anvende de såkaldte kliniske kriterier for at stille diagnosen allergisk dermatitis, og her indgår allergitesten kun som et bi-kriterium. Dog er den positive allergitest af betydning, når man skal vælge den eller de stoffer, som skal anvendes til et hyposensibiliseringsprogram.

Et andet problem er, at diagnosen foderallergi kan være ganske vanskelig at stille, fordi der er endnu ikke udviklet testsystemer, som giver pålidelige resultater. Man er nødt til at gå den tunge vej og gøre brug af specielle diæter, som ikke kan give allergi og så stille diagnosen ved opnåelse af symptomfrihed. Men det er ikke så

let, som det lyder. Det kræver først og fremmest et snævert samarbejde mellem ejer og dyrlæge og det kræver nøje planlægning.

Hvordan får man mistanke om, at ens hund er en allergiker?

Først og fremmest gør det sig gældende at allergisk dermatitis er en kløende tilstand. En hund, der ikke klør sig, har næppe allergi. Hertil kommer, at i de tidlige faser optræder der rødme og hævelser på forholdsvis typiske steder på hunden (Figur 1). I hovedet vil man kunne se rødme i ørerne, omkring øjne, omkring læberne og snuden (Figur 2). Ofte vil hunden slikke sine poter. Rødme optræder først og fremmest mellem trædepuder, selvom hun-

dens slikkeaktivitet er fokuseret på oversiden af tærerne (Figur 3). Sågar kan hunde med allergisk dermatitis slikke sig længere op ad benene og endda udvikle slikkesår. Hvis der optræder rødme i albuebøjning, er det et rimelig sikkert tegn på, at hunden er en allergiker. Det samme gør sig gældende, hvis der optræder områder med rødme i armhuler og/eller på bugen (Figur 4). Endeligt skal det nævnes, at rødme omkring anus hører med til de fund, som peger i retning af en allergisk dermatitis.

Som nævnt, så vil rødme og kløe være to vigtige fund i den tidlige fase (Figur 5C). Senere i forløbet, når tilstanden har stået på i en periode, begynder huden at være pigmenteret ud over det sædvanlige (Figur 5D). I denne

FIGUR 4: KLINISKE SYMPTOMER PÅ ALLERGI PÅ KROPPEN

De tidligste symptomer på allergiske eksem hos west highland white terriere ser man typisk i form af rødme og kløe i albuebøjningerne (A). Hos andre racer, hvor pelsen ikke er hvid, kan man let overse dette fænomen, men senere i forløbet bliver disse forandringer tydelige (B) og spreder sig til axilregionen (armhulerne). I de tilfælde, hvor kløen er udtalt, kan der opstå kradsesår (C).

Endeligt skal det understreges, at mange hunde, der lider af allergi tillige har voldsomt udslæt på bugen. Det gælder ikke kun west highland white terriere (D), men i høj grad schæfere, retrievere, spaniels og en meget lang række af andre racer. Fordi patienten har meget let adgang til bugen, vil den slikke sig med stor hyppighed, hvilket er en medvirkende faktor til, at her opstår bakterielle hudinfektioner.

fase kan man også opleve, at hunden har haft et udbrud af ”bumser” under forbenene eller på bugen eller har udviklet en behandlingskrævende øregangstændelse. En af vanskelighederne er dog, at sammensætningen af kliniske symptomer kan være ret så forskellig hos de forskellige racer.

Hvad gør man, når ens hund har fået stillet diagnosen allergisk dermatitis?

Først og fremmest gælder det om at få situationen drøftet igennem med sin dyrlæge. Kan man være sikker på, at diagnosen er rigtig? Er diagnosen komplet? Det er vigtigt, at man får lagt planer for behandlingen af hunden. Således skal man have i erindring, at hver tredje hund med allergisk dermatitis både er allergisk over for stoffer, den indånder (inhalationsallergi) og stoffer den indtager (foderallergi). På Klinik for Veterinær Dermatologi bliver der reserveret ca. 3 timer til det diagnostiske arbejde

og planlægning af behandling. Dernæst er det vigtigt, at opdrætteren får en tilbagemelding. Allergisk dermatitis har, som tidligere nævnt, en arvelig baggrund, men opdrætteren kan kun få kendskab til problemet, hvis hundens ejer giver en tilbagemelding. Derudover bør ens nærmeste bekendtskabskreds orienteres. Uden deres assistance kan det være svært at opretholde en allergi-diæt i afprøvningsfasen. Til gengæld kan man forvente, at med den nødvendige diagnostiske og behandlingsmæssige indsats fra dyrlæge og ejer vil 4 ud af 5 hunde med allergisk dermatitis kunne føre en tilnærmelsesvis problemfri tilværelse uden anvendelse af medicin med bivirkninger.

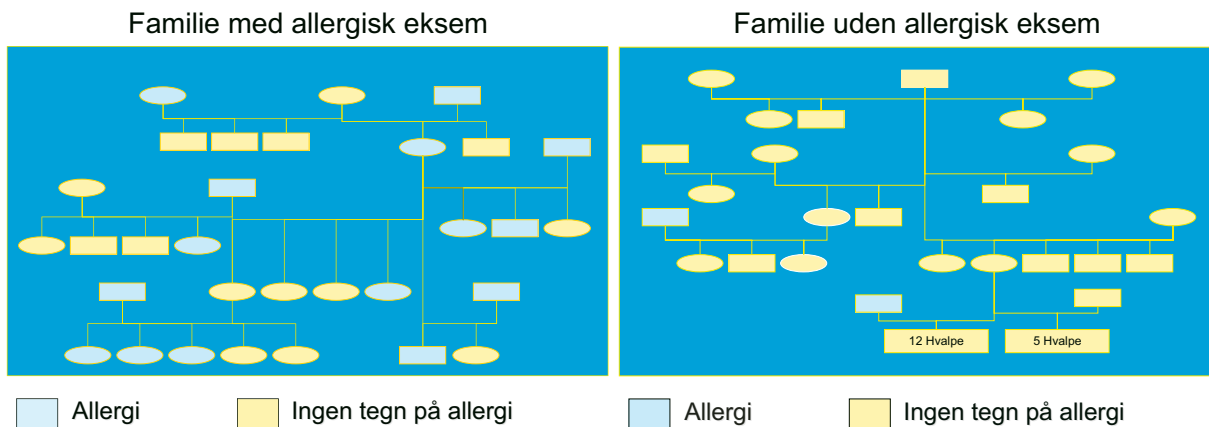
Mere omkring arvelighed

Allergisk dermatitis kan være arveligt, ja, men som det fremgår af Figur 6, kan der også være ganske stor forskel på hyppigheden, hvormed allergisk dermatitis optræder hos 2 ▶

DKK tager initiativ til, at ”allergisk hudbetændelse” registreres hos west highland white terrier og amerikansk staffordshire terrier.

På DKK's hjemmeside vil man under ”Avl og opdræt” - ”Avl/sundhedsrestriktioner” kunne finde link til denne artikel. På www.hundeweb.dk kan man købe en rekvisition til brug ved undersøgelse for og registrering af allergisk hudbetændelse. Denne rekvisition medbringes til dyrlægen. Dyrlægen vil så udfylde rekvisitionen og følge den vejledning omkring diagnostiske kriterier, der er angivet nederst på denne. Dyrlægen sender rekvisitionen til DKK. En undersøgelse for allergisk hudbetændelse er gyldig i 12 måneder og kan udføres på hunde ældre end 1 år.

1/2 ann

familier inden for den samme race. Det ligger nu ca. 12 år tilbage, at det blev bevist, at man i løbet af få generationer kunne etablere linjer af forsøgshunde (beagles), der henholdsvis var allergikere og ikke-allergikere (de Weck et al. 1996, 1998). Endvidere kunne man konstatere, at de arvelige egenskaber var relateret til evnen til at kunne producere de allergifremkaldende E antistoffer. Dog må man understrege, at en lang række andre faktorer spiller ind. Således ved man, at kønshormoner og stresshor-

moner vil påvirke den allergiske status hos hundene. Det samme gør sig gældende hvad angår de essentielle fler-umættede fede syrer (omega-3 og omega-6 fedtsyrer) og i høj grad den daglige pleje.

Afsluttende bemærkninger

Der skal næppe herske tvivl om, at det største enkeltproblem, som er knyttet til patienter med allergisk dermatitis, er, at lidelsen ofte har et "snigende" forløb. I de tidligste faser reagerer man måske ikke på, at hunden klør sig. Det gør alle hunde jo! Men det får ofte som konsekvens, at

lidelsen først bliver undersøgt, når de kroniske komplikationer begynder at volde problemer. Samtidigt hermed er tiden gået, og det har måske medført, at kontakten til opdrætter er reduceret eller bragt til ophør, og derfor falder en tilbagemelding ikke længere naturligt. Med denne artikel og DKK's initiativ til registrering af patienter med allergisk dermatitis hos 2 racer, som er belastet i særlig grad, er der forhåbentligt banet vej for nye initiativer, som kan sikre, at sundheden hos vores familiedyr ikke skal belastes med denne omsiggribende stærkt belastende lidelse. ■

FIGUR 5: KLINISKE SYMPTOMER PÅ ALLERGI OMKRING ANUS

Ud over de typiske læsioner, som er vist i de foregående figurer, gælder det, at mange allergikere udvikler rødme omkring anus. Man skal dog udvise stor forsigtighed, hvis man forsøger at relatere denne rødme til allergiske reaktioner. Enhver kronisk hudlidelse vil med tiden føre til en øget produktion af sekret fra perianalkirtlerne, og dette sekret vil bidrage til at fækalier bliver hængende i pelsen og udløse en irritation, som en direkte årsag til rødme.

FIGUR 5C & D: AKUTTE OG KRONISKE REAKTIONER PÅ ALLERGI I HUDEN

Allergiske reaktioner udløser betændelsesreaktioner i huden, og således vil de akutte symptomer på allergi i dominerende grad være rødme, som optræder i større eller mindre områder (C). Efterhånden som tilstanden bliver kronisk udvides reaktionsmønstret med en øget pigmentdannelse (D). Denne pigmentering kommer til udtryk i form af en fiskenet-agtig tegning, men senere i forløbet kan pigmenteringen blive så omfattende, at hele hudpartier bliver kulsorte. Man skal dog være opmærksom på, at huden hos allergikere meget let inficeres med bakterier og/eller gærsvampe, som i givet fald vil bidrage til betændelsesprocesserne og derfor også pigmentdannelsen.

GRAFIKER: TJA